

Neplatnost právního úkonu

Běžnými úkoly vyplývajícími z předmětu činnosti se ve smyslu zákona o zaměstnanosti rozumí zejména úkoly přímo související se zajištěním výroby nebo poskytováním služeb a obdobnou činností při podnikání podle zvláštních předpisů, které právnická nebo fyzická osoba provádí v zařízeních určených pro tyto činnosti nebo na místech obvyklých pro jejich výkon, pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Jinou právnickou nebo fyzickou osobou se pro tyto účely rozumí pouze osoba, jejíž předmět činnosti zahrnuje i činnosti, které ve smyslu věty druhé má svými zaměstnanci v pracovních vztazích zajišťovat. Z hlediska povinnosti zaměstnavatele zajišťovat plnění běžných úkolů vyplývajících z předmětu jeho činnosti zaměstnanci v pracovních vztazích podle zákoníku práce je podstatné, zda jde o takovou běžnou činnost, která souvisí přímo se zajištěním předmětu činnosti zaměstnavatele zapsaného v obchodním rejstříku (stanoveného zákonem). V případě vzdálenější souvislosti s předmětem činnosti zaměstnavatele je již věcí jeho úvahy, jakým způsobem bude tyto činnosti zajišťovat; z tohoto hlediska již není významné, zda se jedná o činnost svou povahou výjimečnou anebo jinak běžnou, nebo o činnost, která je pro chod podniku důležitá, či dokonce nezbytná.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 1739/2011, ze dne 21.5.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce J. S., zastoupeného L.D., advokátem se sídlem ve V., proti žalované Střední odborné škole J .S.V., se sídlem ve V., zastoupené Mgr. M.V., advokátem se sídlem ve F., o zaplacení částky 330.140,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Vsetíně pod sp. zn. 8 C 45/2003, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. listopadu 2010, č. j. 8 Co 406/2010-382, tak, že dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. listopadu 2010, č. j. 8 Co 406/2010-382, se v části, jíž byl změněn rozsudek Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 2. července 2010, č. j. 8 C 45/2003-352, v přisuzujícím výroku pod bodem I a žaloba na zaplacení částky 198.596,- Kč s 2 % úrokem z prodlení od 2. října 2003 do zaplacení byla zamítnuta, zamítá. Ve zbývajícím rozsahu se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

Žalobce se v souzené věci s odkazem na smlouvu o výuce řízení a provozu motorových vozidel, kterou uzavřel s právním předchůdcem žalované (dále též jen „žalovaná“) dne 12. září 2002, po žalované domáhal zaplacení smluvní pokuty ve výši 50.000,- Kč, dále náhrady škody spočívající v ušlém zisku ve výši 346.680,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 5,5 % ročně od 1. dubna 2003 do zaplacení, jež mu měla vzniknout tím, že žalovaná mu bránila v plnění závazků z uvedené smlouvy, a konečně úroku z prodlení ve výši 5,5 % ročně z částky 55.800,- Kč od 14. listopadu 2002 do 15. ledna 2003 za pozdní úhradu ceny provedené výuky vyúčtované fakturou č. 2/2002. V průběhu řízení před soudem prvního stupně vzal žalobce žalobu stran náhrady škody částečně zpět co do částky 58.470,- Kč s úrokem z prodlení, s odůvodněním, že by mu v případě plnění závazků ze smlouvy vznikly náklady v této výši, a soud prvního stupně usnesením ze dne 22. června 2005, č. j. 8 C 45/2003-105, řízení v této části zastavil. Poté vzal žalobce žalobu zpět ohledně další částky 21.930,- Kč s úrokem z prodlení. Při jednání dne 12. května 2009 pak uplatnil další nárok, právo na zaplacení částky 13.860,- Kč jako ceny za provedený praktický výcvik jízd osobním vozidlem v listopadu 2002, vyúčtované fakturou č. 3/2002.

Okresní soud ve Vsetíně svým rozsudkem ze dne 2. července 2010, č. j. 8 C 45/2003-352, v pořadí druhým v této věci, uložil žalované zaplatit žalobci částku 198.596,- Kč s 2 % úrokem z prodlení od 2. října 2003 do zaplacení (výrok pod bodem I), zamítl žalobu co do úroku z prodlení z částky 198.596,- Kč ve výši 5,5 % od 1. dubna 2003 do 1. října 2003 a ve výši 3,5 % od 2. října 2003 do zaplacení (výrok pod bodem II), zamítl žalobu ohledně částky 117.684,- Kč s úrokem z prodlení (výrok pod bodem III), zamítl žalobu ohledně částky 13.860,- Kč s úrokem z prodlení (výrok pod bodem IV), uložil žalované zaplatit žalobci úrok z prodlení ve výši 3,5 % z částky 55.800,- Kč od 15. listopadu 2002 do 15. ledna 2003 (výrok pod bodem V), zamítl žalobu co do úroku z prodlení ve výši 5,5 % z částky 55.800,- Kč za den 14. listopadu 2002 a ve výši 2 % z částky 55.800,- Kč od 15. listopadu 2002 do 15. ledna 2003 (výrok pod bodem VI) a rozhodl o nákladech řízení (výroky pod body VII - IX).

Soud prvního stupně zjistil, že žalobce a právní předchůdce žalované uzavřeli dne 12. září 2002 smlouvu, jíž se žalobce jako provozovatel autoškoly zavázal provádět pro žáky žalované praktickou výuku v řízení a údržbě motorových vozidel skupin B a C v rozsahu stanoveném zákonem č. [247/2000](#) Sb. a vyhláškou č. [167/2002](#) Sb.; ve smlouvě byly sjednány rozsah výuky, způsob určení ceny (hodinovou sazbou podle jednotlivých činností) a doba plnění; výcvik měl začít 12. září 2002 a ukončen měl být závěrečnými zkouškami 31. března 2003. Žalovaná se mimo jiné zavázala umožnit provádění výuky ve svých prostorách a žáky k praktickým jízdám uvolnit. Bylo ujednáno, že strana, která z jakéhokoliv důvodu odstoupí od smlouvy, zaplatí druhé straně částku 50.000,- Kč. Pro výcvik na osobní automobil měl žalobce vlastní automobil, pro výuku na nákladní automobil měl s žalovanou uzavřenou smlouvu o smlouvě budoucí na pronájem nákladního automobilu a na pronájem autocvičiště. Smlouvu za žalovanou podepsal tehdejší ředitel Mgr. J. O., který přestal funkci vykonávat dne 15. listopadu 2002. Dne 21. listopadu zaslala žalovaná žalobci dopis, v němž ho upozornila na neplnění smlouvy, konkrétně na neprovádění praktického výcviku jízd skupiny B, a oznámila mu, že nedojde k proplacení faktury a zbývající výuka bude zajištěna prostřednictvím jiné autoškoly.

Soud prvního stupně nepřisvědčil argumentaci žalované, že povinnost provozovatele autoškoly na zajištění výuky a výcviku uchazeče o získání řídičského oprávnění je po dobu trvání smluvního vztahu s uchazečem o řídičské oprávnění nepřenosná na jiný subjekt a že uzavřená smlouva je v rozporu s ustanovením § 30 zákona č. [247/2000](#) Sb. Dovodil, že zákon nevyklučuje, aby výuka a výcvik byly prováděny v součinnosti více provozovatelů autoškoly, a zdůraznil, že výuka není u žalované prováděna několika autoškolami, nýbrž pouze v případě sdruženého výcviku je dodavatelským způsobem prováděna výuka některých skupin řídičského oprávnění. Soud prvního stupně uzavřel, že ze strany žalované došlo k porušení smluvní povinnosti, když nevyužila možnosti odstoupit od smlouvy, aby jí nevznikla povinnost zaplatit smluvní sankci, a namísto toho v rozporu se smlouvou zabránila žalobci v plnění smlouvy tím, že ho opakovaně bezdůvodně vykážala z pracoviště pro provádění výuky a neuvolnila žáky. Žalobci tak vznikla škoda představující ušlý zisk, který by mu náležel, kdyby došlo k realizaci smlouvy v dohodnutém rozsahu. V otázce výše plnění soud prvního stupně vyšel ze znaleckého posudku, jímž byly vyčísleny předpokládané příjmy žalobce ze smlouvy částkou 437.620,- Kč a čistý příjem, po odečtení předpokládaných nákladů, částkou 198.596,- Kč. Protože žalobce žalovanou k zaplacení nevyzval, je podle úsudku soudu prvního stupně oprávněn požadovat úroky z prodlení nejdříve ode dne následujícího po doručení žaloby žalované, tj. od 2. října 2003, a to v zákonem stanovené výši 2 % p. a.

Pokud žalobce požadoval náhradu škody ve výši přesahující částku stanovenou znaleckým posudkem, soud prvního stupně v tomto rozsahu (co do částky 67.684,- Kč) žalobu zamítl a oprávněným neshledal ani požadavek na zaplacení smluvní pokuty ve výši 50.000,- Kč. Vyložil, že smlouva neobsahuje ujednání o smluvní pokutě, nýbrž o odstoupném, na něž však nárok nevznikl, neboť k odstoupení od smlouvy nedošlo. Žalobci nepřiznal ani nárok na zaplacení částky 13.860,- Kč s

úrokem z prodlení, neboť shledal důvodnou námitku promlčení. V otázce úroku z prodlení s úhradou faktury č. 2/2002 vzal za prokázané, že fakturu převzala zaměstnankyně žalované dne 4. listopadu 2002, úrok z prodlení proto žalobci přiznal, avšak toliko ve výši zákonné sazby (3,5 % p. a.) a ode dne následujícího po dni splatnosti vyznačeném na faktuře.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 22. listopadu 2010, č. j. 8 Co 406/2010-382, k odvolání obou účastníků rozsudek soudu prvního stupně v přisuzujících výrocích pod body I a V změnil tak, že žalobu zamítl, v zamítavých výrocích pod body II, III, IV a VI jej potvrdil a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, včetně těch, které soud prvního stupně nezahrnul do svých skutkových závěrů, totiž že Střední odborné učiliště zemědělské a Odborné učiliště Vsetín, které jako příspěvková organizace Zlínského kraje smlouvu s žalobcem uzavřelo, bylo ke dni jejího uzavření provozovatelem autoškoly a jeho žáci vykonávali výuku a výcvik k získání řídičského oprávnění v rámci studijního programu. K uzavření předmětné smlouvy došlo z toho důvodu, že žalobce byl propuštěn pro nadbytečnost a bylo rozhodnuto, že bude provádět výcvik pro skupiny B a C, pro něž měl potřebnou kvalifikaci. Mezi zástupcem ředitele učiliště pro dopravní výchovu P. K. a žalobcem docházelo k neshodám; P. K. měl hotovou koncepci výuky na řízení a provoz motorových vozidel včetně rozpočtu a uzavřením smlouvy s žalobcem tato koncepce padla.

Odvolací soud neshledal správným posouzení vztahu mezi účastníky jako vztahu obchodního podle ustanovení § 262 odst. 2 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“); zdůraznil, že smlouvu s žalobcem jako podnikatelem uzavřelo učiliště, příspěvková organizace kraje, a to za účelem naplnění poslání učiliště – provedení výuky žáků. I za těchto okolností však odvolací soud dovodil, že nárok na zaplacení částky 13.860,- Kč je promlčen, byť podle ustanovení § 101 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“).

V ostatním se však odvolací soud s právním posouzením soudu prvního stupně neztotožnil. Dovodil, že v situaci, kdy bylo prokázano, že učiliště, jež bylo právním předchůdcem žalované, bylo k datu uzavření předmětné smlouvy i provozovatelem autoškoly a žáci tohoto učiliště měli výuku v řízení a údržbě motorových vozidel v učebním programu, a měl-li podle smlouvy tuto výuku provést žalobce, tedy subjekt stojící mimo výchovně vzdělávací soustavu, který nebyl ani zařízením, které mohlo být součástí školy, je předmětná smlouva absolutně neplatným právním úkonem podle ustanovení § 39 obč. zák., neboť obchází zákon č. [29/1984](#) Sb., školský zákon, ve znění účinném k datu uzavření smlouvy (dále jen „školský zákon“), konkrétně ustanovení § 9 odst. 1 a 3, § 32 a § 50 odst. 1 a 2. Na základě toho odvolací soud uzavřel, že je-li smlouva neplatná, je vyloučeno porušení povinnosti z této smlouvy žalovanou a není tak splněn základní předpoklad její odpovědnosti za škodu a povinnosti zaplatit smluvní pokutu.

Rozsudek odvolacího soudu výslovně v celém rozsahu napadl žalobce dovoláním, jež co do přípustnosti opřel o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a co do důvodnosti o ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatel především zpochybnil závěr odvolacího soudu o neplatnosti smlouvy; podle jeho přesvědčení žádné z ustanovení školského zákona, na která odvolací soud odkazuje, neomezuje právo školy uzavírat takové smlouvy. Vytkl odvolacímu soudu, že se otázkou platnosti smlouvy nezabýval již ve svém předchozím rozhodnutí v této věci. Ztotožnil se s názorem soudu prvního stupně, že žalovaná jako „zhotovitel“ smlouvy nemá právo domáhat se neplatnosti, kterou sama způsobila. Uvedl, že smlouva byla uzavřena z iniciativy žalované poté, co 13 let pracoval jako její zaměstnanec, jako mistr odborné výchovy, do které spadalo i řízení motorových vozidel, jejich oprava a údržba. Na základě nabídky žalované pak došlo k ukončení jeho pracovního poměru a k uzavření

předmětné smlouvy. Dovolatel též vytkl odvolacímu soudu, že se nezabýval ustanovením § 45 odst. 2 školského zákona, podle něhož škola může zřizovat mimoškolní výchovné zařízení.

Na základě argumentu, že spor zavinila výlučně žalovaná, dovolatel zpochybnil rozsudek odvolacího soudu též ve výroku o nákladech řízení. Má za to, že odvolací soud měl postupovat podle ustanovení § 150 o. s. ř.

Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu zrušil a věc vrátil (zřejmě tomuto soudu) k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření navrhla, aby dovolání bylo zamítnuto. Přitom však setrvala na právní argumentaci, kterou uplatnila v odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, aniž se vyjádřila k právnímu posouzení, na němž založil odvolací soud napadené rozhodnutí.

Se zřetelem k době vydání rozsudku odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 7. článku II., části první, přechodných ustanovení zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném do 31. prosince 2012.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení), při splnění podmínek povinného zastoupení předepsaných ustanovením § 241 o. s. ř., se Nejvyšší soud zabýval nejprve otázkou přípustnosti dovolání. Dovoláním lze totiž napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé jsou obsaženy v ustanovení § 237 o. s. ř.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. dovolání je přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozhodnutí proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)].

Podle ustanovení § 237 odst. 2 písm. a) o. s. ř. ve znění účinném od 1. července 2009 do 31. prosince 2012 dovolání podle odstavce 1 není přípustné ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokiem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50.000,- Kč a v obchodních věcech 100.000,- Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky.

Podle dovoláním nezpochybněných závěrů odvolacího soudu souzená věc není věcí obchodní.

Ačkoliv odvolací soud rozhodoval o celém žalobou uplatněném požadavku jedním výrokiem, rozhodoval o více samostatných nárocích s odlišným skutkovým základem. Žalobcem požadovaná částka 330.140,- Kč je totiž souhrnem jednotlivých částek představujících náhradu škody ve výši 266.280,- Kč, smluvní pokutu ve výši 50.000,- Kč, a úplatu za výcvik vyúčtovanou fakturou č. 3/2002 ve výši 13.860,- Kč; vedle toho byl uplatněn požadavek na zaplacení úroku z prodlení ve výši 5,5 % z částky 55.800,- Kč od 14. listopadu 2002 do 15. ledna 2003, tj. částky 529,72 Kč (za pozdní úhradu úplaty za výcvik vyúčtované fakturou č. 2/2002), úroku z prodlení ve výši 5,5 % z částky 198.596,- Kč od 1. dubna 2003 do 1. října 2003, tj. částky 5.506,28 Kč, a úroku z prodlení ve výši 3,5 % z částky od 2. října 2003 do zaplacení. Rozhodnutí odvolacího soudu má proto ohledně každého z těchto nároků charakter samostatného výroku a přípustnost dovolání je též třeba zkoumat samostatně, bez ohledu na to, že tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a že o nich bylo rozhodnuto jedním

výrokem odvolacího soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 1999, sp. zn. 2 Cdo 376/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, sešit č. 1, ročník 2000, pod číslem 9, a dále též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 108/2008, jež je, stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, veřejnosti k dispozici na jeho webových stránkách). Mimo to také tím, že soud prvního stupně rozhodl o uplatněném nároku na dělitelné plnění tak, že žalobě vyhověl jen zčásti, došlo k rozštěpení uplatněného práva na více práv se samostatným skutkovým základem. Přípustnost dovolání je třeba i v těchto případech posuzovat samostatně vůči jednotlivým rozštěpeným nárokům (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. března 2012, sp. zn. 32 Cdo 4920/2010, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. dubna 2013, sp. zn. 29 Cdo 818/2012).

Z důvodů stanovených v § 237 odst. 2 písm. a) o. s. ř. dovolání není přípustné proti rozsudku odvolacího soudu v té části výroku, již byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně v části zamítavého výroku pod bodem II týkající se úroku z prodlení ve výši 5,5 % z částky 198.596,- Kč od 1. dubna 2003 do 1. října 2003, v části zamítavého výroku pod bodem III týkající se smluvní pokuty ve výši 50.000,- Kč s úrokem z prodlení, v zamítavém výroku pod bodem IV týkajícím se částky 13.860,- Kč s úrokem z prodlení a v zamítavém výroku pod bodem VI týkajícím se úroku z prodlení ve výši 5,5 % z částky 55.800,- Kč za den 14. listopadu 2002 a ve výši 2 % od 15. listopadu 2002 do 15. ledna 2003 v celkové částce 197,98 Kč. Přípustné není proti rozsudku odvolacího soudu ani v té části výroku, již byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem V přisuzujícím žalobci 3,5 % úrok z prodlení z částky 55.800,- Kč od 15. listopadu 2002 do 15. ledna 2003, tedy částku 331,74 Kč, tak, že žaloba ohledně tohoto úroku z prodlení se zamítá (bez zřetele na to, jak zní měnící výrok rozsudku odvolacího soudu, vztahuje se k výroku rozsudku soudu prvního stupně přisuzujícímu žalobci nikoliv částku 55.800,- Kč s úrokem z prodlení, nýbrž toliko úrok z prodlení z částky 55.800,- Kč).

Jak Nejvyšší soud vysvětlil již v rozhodnutí uveřejněném pod číslem 4/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, na které v podrobnostech odkazuje, dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu o nákladech řízení není (podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2012) přípustné za žádných okolností.

Dovolání proti rozsudku odvolacího soudu v té části výroku, již bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně ve zbývajících částech zamítavých výroků pod bodem II (ohledně dalšího úroku z prodlení z částky 198.596,- Kč ve výši 3,5 %) a pod bodem III (ohledně náhrady škody ve výši 67.684,- Kč s úrokem z prodlení), není oproti očekávání dovolatele přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť se nejedná o rozhodnutí měnící. Splněny nejsou ani předpoklady přípustnosti podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť odvolací soud svým předchozím rozhodnutím (usnesením ze dne 16. prosince 2008, č. j. 69 Co 122/2008-211) zrušil v pořadí první rozsudek soudu prvního stupně toliko pro nepřezkoumatelnost. Kasační rozhodnutí odvolacího soudu neobsahovalo závazný právní názor, jímž by byl soud prvního stupně omezen při vydání nového rozhodnutí v tom smyslu, že nemohl – třebas i jen zčásti - uplatnit svůj vlastní právní názor při rozhodování věci samé a při potvrzení jeho rozhodnutí odvolacím soudem by se tudíž jednalo o tzv. skrytou diformitu (srov. shodně Krčmář, Z. in Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201-376. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1879, a v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu např. usnesení ze dne 31. května 2007, sp. zn. 29 Cdo 826/2007, ze dne 13. září 2011, sp. zn. 28 Cdo 1580/2011, a ze dne 28. února 2012, sp. zn. 32 Cdo 129/2012).

Dovolání tak může být přípustné jen při splnění předpokladů stanovených v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (zrušeném nálezem Ústavního soudu ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11, ke dni 31. prosince 2012), tj. dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody, včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), proto při zkoumání, zda napadené rozhodnutí má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil, případně jejichž řešení zpochybnil (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2004, sp. zn. 21 Cdo 541/2004, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, sešit č. 7, ročník 2004, pod číslem 132).

Dovolatel otázku zásadního právního významu nevymezil a právní otázku, jež by vyhověla kritériím stanoveným v § 237 odst. 3 o. s. ř., nelze nalézt ani ve vylíčení uplatněných dovolacích důvodů. Jak bude blíže vysvětleno v následující části zabývající se přezkumem správnosti měnících výroků napadeného rozsudku, právní otázka, jež byla pro rozhodnutí odvolacího soudu určující, již byla v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešena, odvolací soud se ve svém právním posouzení od tohoto řešení v podstatném neodchýlil a Nejvyšší soud neshledává důvod, proč by měl judikatorně vyřešenou právní otázku posoudit jinak.

V situaci, kdy Nejvyšší soud z hlediska uplatněných dovolacích námitek neshledal ani jiné okolnosti, které by činily rozhodnutí odvolacího soudu v té části, již bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně v zamítavých výrocích pod body II a III, zásadně významným po právní stránce, nelze než uzavřít, že též v této části dovolání směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný.

Na shora uvedených závěrech nemůže nic změnit nesprávné poučení odvolacího soudu, podle něhož je přípustné dovolání proti celému jeho rozhodnutí a bez dalšího, neboť nesprávné poučení odvolacího soudu o možnosti podat dovolání přípustnost dovolání nezakládá (srov. shodně např. rozhodnutí uveřejněná pod čísly 32/2003 a 51/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a dále též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2011, sp. zn. 32 Cdo 2514/2011).

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. ve shora uvedených částech odmítl.

Dovolání proti té části rozsudku odvolacího soudu, již byl změněn rozsudek soudu prvního stupně v přisuzujícím výroku pod bodem I, je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Nejvyšší soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž je proti němu dovolání přípustné, z hlediska uplatněných dovolacích důvodů, jsa jimi v zásadě vázán, včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil (srov. § 242 odst. 3 větu první o. s. ř.). Dospěl přitom k závěru, že dovolání je nedůvodné. Právní posouzení odvolacího soudu, byť není zcela přesné, ve výsledku odpovídá judikatorním závěrům Nejvyššího soudu a je tudíž - z pohledu uplatněných dovolacích námitek - správné.

Dovolatel se nemýlí v argumentaci, že žádné z ustanovení školského zákona, na která odvolací soud odkazuje, právo školy zajišťovat výuku řízení a údržby motorových vozidel „dodavatelským způsobem“ neomezuje. Odvolací soud ostatně takový kategorický závěr neučinil; nedovodil, že

předmětná smlouva odporuje zákonu, ať již svým obsahem či svým účelem, nýbrž usoudil, že z důvodů, které vyložil, tato smlouva školský zákon v uvedených ustanoveních obchází. Úvaha o tom, zda právní úkon neobchází zákon, je však opodstatněna pouze za splnění předpokladu, že zkoumaný právní úkon svým obsahem či účelem neodporuje zákonu (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 1999, sp. zn. 2 Cdon 1659/97, zveřejněného v časopise Soudní judikatura, sešit č. 12, ročník 1999, pod číslem 121). V tomto ohledu odvolací soud zřejmě přehlédl ustanovení zákona č. [1/1991](#) Sb., o zaměstnanosti, účinného do 1. října 2004 (dále též jen „zákon o zaměstnanosti“), a související judikaturu Nejvyššího soudu.

Podle ustanovení § 1 odst. 6 zákona o zaměstnanosti právo občana na zaměstnání se zabezpečuje především jeho pracovním uplatněním v zaměstnání umožňujícím mu výkon práce v pracovním vztahu. Právnická nebo fyzická osoba je povinna plnění běžných úkolů vyplývajících z předmětu její činnosti zajišťovat svými zaměstnanci, které k tomu účelu zaměstnává v pracovních vztazích podle zákoníku práce; to neplatí o plnění běžných úkolů, které fyzická osoba zajišťuje sama nebo s pomocí svého manžela nebo dětí nebo právnická osoba prostřednictvím svých společníků nebo členů anebo je-li plnění běžných úkolů právnickou nebo fyzickou osobou svěřeno jiné právnické nebo fyzické osobě, která je povinna toto plnění zajišťovat svými zaměstnanci, které k tomu účelu zaměstnává v pracovních vztazích podle zákoníku práce. Běžnými úkoly vyplývajících z předmětu činnosti se pro tyto účely rozumí zejména úkoly přímo související se zajištěním výroby nebo poskytováním služeb a obdobnou činností při podnikání podle zvláštních předpisů, které právnická nebo fyzická osoba provádí v zařízeních určených pro tyto činnosti nebo na místech obvyklých pro jejich výkon, pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Jinou právnickou nebo fyzickou osobou se pro tyto účely rozumí pouze osoba, jejíž předmět činnosti zahrnuje i činnosti, které ve smyslu věty druhé má svými zaměstnanci v pracovních vztazích zajišťovat.

K tomu Nejvyšší soud vyložil v rozsudku ze dne 8. března 2005, sp. zn. 21 Cdo2137/2004, uveřejněném pod číslem 30/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, že z hlediska povinnosti zaměstnavatele zajišťovat plnění běžných úkolů vyplývajících z předmětu jeho činnosti zaměstnanci v pracovních vztazích podle zákoníku práce je podstatné, zda jde o takovou běžnou činnost, která souvisí přímo se zajištěním předmětu činnosti zaměstnavatele zapsaného v obchodním rejstříku (stanoveného zákonem). V případě vzdálenější souvislosti s předmětem činnosti zaměstnavatele je již věcí jeho úvahy, jakým způsobem bude tyto činnosti zajišťovat; z tohoto hlediska již není významné, zda se jedná o činnost svou povahou výjimečnou anebo jinak běžnou, nebo o činnost, která je pro chod podniku důležitá, či dokonce nezbytná.

Skutkový stav věci, na němž je založeno rozhodnutí odvolacího soudu, zahrnuje skutkový závěr, že právní předchůdce žalované, který s žalobcem uzavřel posuzovanou smlouvu, byl ke dni jejího uzavření provozovatelem autoškoly a žáci tohoto učiliště měli výuku v řízení a údržbě motorových vozidel k získání řidičského oprávnění v učebním programu; provádění takové výuky patřilo k poslání učiliště. Z toho nade vše pochybnost vyplývá, že výuka a výcvik žáků k získání řidičského oprávnění patřily mezi běžné úkoly vyplývající z předmětu činnosti právního předchůdce žalované.

Správnost tohoto závěru je podpořena též zjištěním, že tu v době uzavření zkoumané smlouvy byla u právního předchůdce žalované zřízena funkce zástupce ředitele pro dopravní výchovu, v jehož náplni práce bylo mimo jiné zpracování koncepce výuky řízení a provozu motorových vozidel včetně rozpočtu. Rozhodné poměry pak jsou dokresleny též zjištěním, že k uzavření smlouvy došlo z toho důvodu, že žalobce byl propuštěn z pracovního poměru u žalované pro nadbytečnost, zároveň však bylo rozhodnuto, že bude provádět výcvik pro skupiny B a C, pro něž měl potřebnou kvalifikaci. Dovolatel správnost těchto skutkových závěrů nezpochybňuje, naopak je potvrzuje a doplňuje je tvrzením, že smlouva byla uzavřena poté, co 13 let pracoval jako zaměstnanec právní předchůdkyně žalované ve funkci mistra odborné výchovy, do které spadala výuka řízení motorových vozidel, jejich opravy a údržby, a že k ukončení jeho pracovního poměru a k uzavření předmětné smlouvy došlo na

základě nabídky právní předchůdkyně žalované.

V souzené věci jde tedy typicky právě o tu situaci, na kterou míří ustanovení § 1 odst. 6 zákona o zaměstnanosti; výuku řízení a údržby motorových vozidel, kterou měla právní předchůdkyně žalované v předmětu své činnosti (v učebním programu), zajišťovala (zřejmě mimo jiné) žalobcem jako svým zaměstnancem, kterého k tomu účelu zaměstnávala v pracovním vztahu podle zákoníku práce (podle všeho zřejmě v pracovním poměru). Na základě rozhodnutí, že žalobce bude tuto činnost vykonávat dodavatelsky, rozvázala s žalobcem pracovní poměr „pro nabytečnost“ a následně s ním jako s podnikatelem uzavřela předmětnou smlouvu, na jejímž základě měl pro ni žalobce zajišťovat plnění týchž úkolů v rámci jejího poslání (předmětu činnosti), které až dosud a dlouhodobě zajišťoval jako její pracovník v pracovněprávním vztahu.

Tímto postupem, jenž byl dovršen uzavřením posuzované smlouvy, právní předchůdce žalované porušil povinnost stanovenou v § 1 odst. 6 zákona o zaměstnanosti, zajišťovat plnění běžných úkolů vyplývajících z předmětu její činnosti svými zaměstnanci, které k tomu účelu zaměstnává v pracovních vztazích podle zákoníku práce.

Posuzovaná smlouva tedy svým účelem odporuje zákonu a z tohoto důvodu je podle ustanovení § 39 obč. zák. neplatná. Dovolatelem zpochybněné právní posouzení odvolacího soudu je tedy správné, byť k němu odvolací soud dospěl nikoliv zcela přesnou úvahou.

Jedná se o neplatnost absolutní, jak vyplývá z ustanovení § 40a věty první obč. zák., obsahující taxativní výčet důvodů relativní neplatnosti. K takové neplatnosti soud přihlíží z úřední povinnosti, bez zřetele na to, zda se jí někdo dovolal, a neuplatní se ani ustanovení § 40a věty druhé obč. zák., podle něhož se neplatnosti nemůže dovolávat ten, kdo ji sám způsobil. Odvolací soud zcela správně vysvětlil, že toto pravidlo se vztahuje pouze na případy neplatnosti relativní, a dovolací námitce, jejímž prostřednictvím dovolatel správnost tohoto právního závěru zpochybnil, nelze přiznat důvodnost.

K námitce, že odvolací soud mohl dospět k právním závěrům, na nichž založil napadené rozhodnutí, již v předchozím odvolacím řízení, nelze přiřadit žádný ze zákonem stanovených dovolacích důvodů.

Důvodná není ani poslední dovolací námitka. Není zřejmé, proč by se odvolací soud v souzené věci měl zabývat ustanovením § 45 odst. 2 školského zákona. Toto ustanovení odkazuje na § 18 zákona č. [76/1978](#) Sb., o školských zařízeních, podle něhož mimoškolními výchovnými zařízeními jsou dům pionýrů a mládeže, stanice mladých techniků, stanice mladých přírodovědců a stanice mladých turistů a za podmínek stanovených tímto zákonem též školní družina, školní klub, školní knihovna a domov mládeže. Ustanovení § 18 zákona č. [76/1978](#) Sb. však bylo ke dni 4. října 1991 z uvedeného zákona vypuštěno (srov. § 17 odst. 2 bod 26. zákona č. [390/1991](#) Sb., o předškolních zařízeních a školských zařízeních) a ustanovení § 45 odst. 2 školského zákona, odkazující na neexistující předpis, se tak stalo k uvedenému datu obsoletním. Zjištěný skutkový stav věci ostatně v žádném ohledu neumožňuje závěr, že žalobce jako podnikatel – fyzická osoba provozující autoškolu byl zřízen právním předchůdcem žalované jako mimoškolní výchovné zařízení.

Napadené rozhodnutí odvolacího soudu je tedy v té části, v níž podléhá dovolacímu přezkumu, z pohledu uplatněných dovolacích důvodů správné.

Nejvyšší soud též zkoumal z úřední povinnosti (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o. s. ř.), zda řízení netrpí zmatečnostmi uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Dospěl přitom k závěru, že žádné takové vady ze z obsahu spisu nepodávají.

Nejvyšší soud proto dovolání v části, v níž je shledal přípustným, podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)